

Raport o stanie gminy Wałbrzych za rok 2019

ZDROWIE I SPRAWY SPOŁECZNE

SPIS TREŚCI

1	ZDROWIE	2
1.1	Profilaktyka i promocja zdrowia	2
1.1.1	Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV	2
1.1.2	Program profilaktycznej opieki stomatologicznej	3
1.1.3	Profilaktyka raka piersi	4
1.1.4	Paliatywna opieka domowa	5
1.1.5	Akcje informacyjno – edukacyjne „Udar” oraz „Czerniak i jego profilaktyka”	5
1.2	Profilaktyka alkoholowa	6
2	POMOC SPOŁECZNA	9
2.1	Magazyn żywności	9
2.2	Prowadzenie jadłodajni	9
2.3	Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	9
2.4	Dom Pomocy Społecznej	10
2.5	Inne zadania	11
2.5.1	Zadania realizowane na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w tym organizacja robót publicznych i prac społecznie użytecznych	11
2.5.2	Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	12
2.5.3	Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus	12
3	DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	14
4	DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW	20
5	BEZPŁATNA POMOC PRAWNA	23
6	POZOSTAŁE ZADANIA	24
6.1	Repatriacja i Karta Polaka	24
6.2	Organizacja Wigilii Miejskiej	24
6.3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	24
7	PODSTAWOWE INFORMACJE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE RYNKU PRACY	25

1 ZDROWIE

1.1 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA

W 2019 roku Gmina Wałbrzych realizowała dwa programy polityki zdrowotnej, które otrzymały pozytywną opinię Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w Warszawie oraz zostały przyjęte do realizacji stosownymi uchwałami Rady Miejskiej Wałbrzycha, są to:

- „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2019-2021 Miasta Wałbrzycha” - druga edycja,
- „Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych na lata 2018 – 2022” – druga edycja.

Ponadto Gmina Wałbrzych w partnerstwie ze Specjalistycznym Szpitalem im. dra Alfreda Sokołowskiego realizowała w 2019 roku projekt pn. „Realizacja działań edukacyjnych oraz informacyjno – promocyjnych w celu zwiększenia zgłaszalności na badania profilaktyczne raka piersi w subregionie Wałbrzyskim”, wspierała program paliatywnej opieki domowej, a także uczestniczyła w akcjach informacyjno – edukacyjnych „Udar” oraz „Czerniak i jego profilaktyka”.

1.1.1 PROGRAM PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO HPV

Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2019-2021 Miasta Wałbrzycha został przyjęty Uchwałą Nr III/36/18 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 grudnia 2018 roku, zmienionej Uchwałą nr VI/65/19 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 lutego 2019 r. Głównym celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań i umieralności na raka szyjki macicy poprzez przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w szkołach oraz wykonanie szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV wśród populacji dziewcząt w wieku 12 lat, uczennic klas szóstych szkół podstawowych, mieszkanek miasta Wałbrzycha.

W 2019 roku na jego realizację zostały wydatkowane środki z budżetu Gminy Wałbrzych w kwocie 97.700,00 zł. Informację na temat realizacji „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2019-2021 w Wałbrzychu” w roku 2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba wykonanych szczepień w roku 2019

Liczba dziewcząt w wieku 12 lat (wg. danych z USC w Wałbrzychu)	Liczba dziewcząt zaszczepionych I dawką	Liczba dziewcząt zaszczepionych II dawką	Wysokość środków budżetowych w zł
454	177	33	97.700,00

Do realizacji programu w 2019 roku została wybrana szczepionka 9-walentna o nazwie „Gardasil 9”, skierowana przeciwko typom wirusa HPV-6, HPV-11, HPV-16, HPV-18, HPV-31, HPV-33, HPV-45, HPV-52 i HPV-58. Podawana jest w schemacie 2-dawkowym.

W związku z wystąpieniem przejściowych problemów z dostępnością szczepionki GARDASIL-9 na polskim rynku, nie było możliwości zaszczepienia dziewczynek II dawką szczepionki do końca 2019 roku, stąd tak niskie

wartości poszczególnych parametrów przedstawionych w tabeli. Realizacja zadania będzie kontynuowana w 2020 roku.

W 2019 roku szczepienia prowadził podmiot leczniczy, wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Śródmieście – Biały Kamień” Sp. z o.o. w Wałbrzychu, ul. Wysockiego 24, 24A .

W ramach programu przeprowadzono również spotkania edukacyjne w szkołach zarówno z rodzicami dzieci jak i samymi dziećmi i ich nauczycielami. W 2019 roku wzięło w nich udział ponad tysiąc osób. Spotkania na temat zasadności profilaktyki w postaci szczepień ochronnych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, profilaktyki raka szyjki macicy, ryzykownych zachowań oraz chorób przenoszonych drogą płciową, prowadzone były przez lekarzy zatrudnionych w przychodniach. W trakcie spotkań rozdawane były materiały edukacyjne oraz druki zgody rodzica na szczepienie dziecka. Kampania informacyjno – promocyjna była prowadzona w każdej szkole, a także z wykorzystaniem mediów lokalnych.

1.1.2 PROGRAM PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI STOMATOLOGICZNEJ

W ramach jednostki budżetowej - Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu utworzonej na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wałbrzycha nr X/134/2015 z dnia 27.08.2015r. Gmina Wałbrzych kontynuowała w 2019 roku realizację *"Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych na lata 2018 – 2022"* przyjętego Uchwałą Nr LIX/745/2018 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 sierpnia 2018 roku, w 6 szkolnych gabinetach stomatologicznych tj. w:

- 1) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 5 im. Aliny i Czesława Centkiewiczów,
58-303 Wałbrzych, ul. Poznańska 8,
- 2) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 im. Jana Kochanowskiego,
58-309 Wałbrzych, ul. Hirszfelda 1,
- 3) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 17 im. Marii Konopnickiej,
58-305 Wałbrzych, ul. 1 Maja 105,
- 4) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 21 im. Olimpijczyków Polskich w Wałbrzychu,
58-316 Wałbrzych, ul. Grodzka 71,
- 5) Zespole Szkół Nr 2/II Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja
58- 300 Wałbrzych, Al. Wyzwolenia 34,
- 6) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego
58-304 Wałbrzych, ul. Wańkowicza 13

Założeniem programu jest ułatwienie dzieciom i młodzieży gminy Wałbrzych dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej, w tym do profilaktycznych badań stomatologicznych i edukacji w zakresie higieny i chorób jamy ustnej. Podstawowym celem realizacji programu i działania Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu jest: poprawa stanu zdrowia zębów dzieci i młodzieży poprzez zmniejszenie zachorowalności na próchnicę zębów i chorób przyzębia. Opieką stomatologiczną zostały objęte również dzieci i młodzież z publicznych szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych w oparciu o ustawę z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami. W tym zakresie podmiot leczniczy Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu podpisał stosowne porozumienia z dyrektorami szkół.

W celu realizacji programu i zapisów przytoczonej ustawy Centrum zatrudniało 6 lekarzy stomatologów i 6 higienistek/asystentek stomatologicznych.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 r. w 6 szkolnych gabinetach stomatologicznych wykonano razem 13.889 świadczeń medycznych dla dzieci i młodzieży do lat 18, w tym dla dziewczynek i kobiet – 6950.

Tabela 2. Liczba wykonanych świadczeń medycznych, profilaktycznych i edukacyjnych w 2019 roku.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób
Badania profilaktyczne	4.900
Lakierowanie zębów	1.825
Lakowanie zębów	290
Instruktaż jamy ustnej i nauka szczotkowania zębów	4.283
Leczenie zębów	2.440

W roku 2019 wyleczono zęby u ponad 2.440 dzieci/młodzieży, wykonano szereg świadczeń profilaktycznych i edukacyjnych. Uzyskano 92,7% zgód rodziców lub opiekunów prawnych na wykonanie badania profilaktycznego lub świadczenia stomatologicznego.

W 2019 roku kontynuowano realizację projektu edukacyjnego finansowanego przez Ministerstwo Zdrowia dla dzieci i młodzieży w szkolnym gabinecie stomatologicznym w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego przy ul. Melchiora Wańkowicza 13w Wałbrzychu. W trakcie spotkań dzieci i młodzież zapoznano z zasadami higieny jamy ustnej, przeprowadzono pokazy i ćwiczenia prowadzone przez lekarza stomatologa i/lub higienistkę stomatologiczną w zakresie: prawidłowego szczotkowania zębów – demonstracja i ćwiczenia na fantomach - metodą rolki Fonesa oraz zwrócono uwagę na właściwy dobór szczoteczki i pasty, stosowanie płukanek i odpowiednich przyborów – nici dentystycznych. Wskazano na rolę płytki nazębnej w rozwoju próchnicy zębów – demonstracja wybarwiania płytki fuksyną, sposoby uzupełniania związków fluoru, rolę węglowodanów w zapobieganiu próchnicy zębów, znaczenia racjonalnego żywienia w prawidłowym rozwoju zębów, decydowanie o wyborze potraw i produktów zdrowych dla zębów, ograniczenie pokarmów i napojów zawierających cukry proste. Wspólnie myto zęby i zachęcano do właściwego mycia zębów. Zwrócono uwagę na znaczenie systematycznych wizyt u lekarza dentysty dla zdrowia jamy ustnej.

1.1.3 PROFILAKTYKA RAKA PIERSI

Gmina Wałbrzych w partnerstwie ze Specjalistycznym Szpitalem im. dra Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu otrzymała ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego dofinansowanie na realizację projektu pn. *„Realizacja działań edukacyjnych oraz informacyjno – promocyjnych w celu zwiększenia zgłaszalności na badania profilaktyczne raka piersi w subregionie Wałbrzyskim”*. Projekt był realizowany w latach 2017-2019.

W ramach projektu w 2019 roku:

- przeprowadzone zostały działania promocyjne i edukacyjne z wykorzystaniem: stworzonej strony internetowej, plakatów, ulotek, zaproszeń, billboardów, citylightów, promocji w mediach lokalnych (radio, telewizja),

- przeprowadzono spotkania/szkolenia informacyjne dla mieszkańców, uczennic szkół średnich, pracowników zakładów pracy, personelu medycznego POZ, pacjentek Specjalistycznego Szpitala im. dra Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu, mające na celu zachęcenie do wykonania badań profilaktycznych,
- wykonano badania profilaktyczne w Specjalistycznym Szpitalu im. dra Alfreda Sokołowskiego, w grupie docelowej tj. kobiet aktywnych zawodowo w wieku 50-69 lat, które w okresie ostatnich 2 lat nie miały wykonanych badań profilaktycznych.

1.1.4 PALIATYWNA OPIEKA DOMOWA

Działania Gminy Wałbrzych na rzecz chorych na choroby nowotworowe i ich rodzin, realizowane są od 1997 roku. Chociaż nie jest to forma programu profilaktycznego to wieloletnie, cykliczne wsparcie Gminy na rzecz poprawy jakości opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi, przebywającymi w środowisku domowym z terenu Miasta Wałbrzycha, w tym rehabilitacja i zakup niezbędnego sprzętu medycznego dla niepełnosprawnych, nieuleczalnie i przewlekle chorych dzieci, zasługuje na szczególną uwagę.

Głównym celem tych działań jest sprawowanie paliatywnej opieki domowej (w miejscu zamieszkania), nad chorym w jego terminalnej fazie choroby. Większość chorych na choroby nowotworowe przebywa w domu i jest im niezbędna opieka medyczna. Przeszkolony zespół: lekarzy, rehabilitantów, pielęgniarzy i psychologów z Poradni Opieki Paliatywno-Hospicyjnej, wykonuje cały szereg zabiegów przy chorym, wykorzystując specjalistyczny sprzęt medyczny, pielęgnacyjny i rehabilitacyjny, w tym sprzęt jednorazowego użytku.

Również członkowie rodzin otrzymują wsparcie w zakresie nabycia umiejętności sprawowania właściwej opieki i pielęgnacji nad chorym np.: zachowania czynności życiowych, utrzymania sprawności ruchowej, nauki chodzenia, żywienia a także zapobiegania problemom psychicznym związanym z długotrwałą i nieuleczalną chorobą członka rodziny. Zarówno chory jak i członkowie jego rodziny otrzymują motywację do dalszego życia oraz wsparcie psychiczne w ostatnich chwilach życia chorego jak i po jego śmierci. Od 2016 roku stowarzyszenie realizuje dodatkowe zadanie tj. rehabilitację dzieci przewlekle, nieuleczalnie chorych.

W 2019 roku Gmina Wałbrzych przekazała środki budżetowe w kwocie 170.000,00 zł w ramach, których wykonano 1.250 wizyt domowych dla 180 pacjentów i ich rodzin oraz 1.280 zabiegów rehabilitacyjnych dla 35 dzieci i ich rodzin.

1.1.5 AKCJE INFORMACYJNO – EDUKACYJNE „UDAR” ORAZ „CZERNIAK I JEGO PROFILAKTYKA”

Na wniosek działającej na terenie Wałbrzycha Rady Seniorów gmina Wałbrzych w 2019 roku włączyła się do przeprowadzenia lokalnej kampanii informacyjnej „UDAR”. Skierowana ona była do mieszkańców Wałbrzycha i miała na celu przybliżenie problematyki udaru. Na terenie miasta na przystankach autobusowych zostało umieszczonych łącznie dwadzieścia plansz typu „citylight” z informacją jak rozpoznać udar, a także jak uzyskać odpowiednią pomoc w przypadku jego wystąpienia.

W roku 2019 kampania informacyjna została przeprowadzona dwukrotnie: w miesiącach czerwiec-lipiec oraz listopad-grudzień.

W roku szkolnym 2018/2019 Gmina Wałbrzych przystąpiła do współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym Onkoma przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Centrum Onkologii w Warszawie w zakresie

ogólnopolskiego programu profilaktyki czerniaka. W ramach tej współpracy uczniowie wałbrzyskich szkół mieli możliwość podniesienia swojej świadomości w zakresie zagrożeń zdrowotnych wywoływanych przez czerniaka. Młodzież uczestniczyła w zajęciach lekcyjnych nt. czynników ryzyka oraz metod skutecznej profilaktyki czerniaka. W ramach programu uczniowie zdobyli umiejętności samobadania skóry czy też różnicowania zmian podejrzanych o charakter nowotworowy ze zwykłymi znamionami na podstawie tzw. zasady „czerniakowego abecadła”.

Udział w programie był bezpłatny, a w/w zajęcia były prowadzone przez nauczycieli biologii, pielęgniarki bądź też przez wychowawców klas w ramach godzin wychowawczych.

Chęć uczestnictwa w powyższej akcji potwierdziło 21 szkół, dzięki czemu zrealizowano w sumie 243 godzin zajęć lekcyjnych, w których udział wzięło 4.952 uczniów.

1.2 PROFILAKTYKA ALKOHOLOWA

Według badań i diagnoz dotyczących regionu wałbrzyskiego, przeprowadzonych przez między innymi Dr Błażeja Dyczewskiego „Młodzi i substancje psychoaktywne” wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, w tym wałbrzyskich oraz opracowania Andrzeja Turka „Wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki środowiskowej, monitorowanie problemów alkoholowych, narkotycznych i przemocowych na terenie Wałbrzycha”, wynika, że:

- młodzi ludzie wcześniej sięgają po środki psychoaktywne,
- brakuje im umiejętności oparcia się presji grupy rówieśniczej, co generuje wyższy poziom stresu, agresji a z drugiej strony często skutkuje uległością wobec grup o charakterze destrukcyjnym,
- brakuje im oparcia w dorosłych, brakuje zaufanych osób czy nawet instytucji, do których mogliby się zwrócić z problemami,
- brakuje im oparcia w rodzicach, co często wynika z niskich umiejętności wychowawczych, niezajmowania się dziećmi, niepoświęcania im czasu, w wyniku czego młodzi ludzie poszukują wzorców wśród kolegów z grupy rówieśniczej, często wzorców destrukcyjnych, wiążących się z piciem alkoholu, paleniem, używaniem środków psychoaktywnych.

Czynniki te powodują, że dzieci chcą podnieść swój status społeczny poprzez ryzykowne zachowania, kompensujące ich braki i deficyty. Te zachowania to eksperymentowanie z narkotykami oraz z substancjami psychoaktywnymi. Mając na względzie jak najskuteczniejsze działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, jednym z najważniejszych zadań, jakie postawiła przed sobą gmina jest wprowadzenie do szkół w Wałbrzychu nowoczesnych programów profilaktycznych dla młodzieży, które stanowiłyby przeciwwagę dla tradycyjnych, słabych pod względem merytorycznym i nisko ocenianych przez młodzież wykładów, pogadanek czy konkursów. W oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 ze zm.), zgodnie z uchwałą w sprawie przyjęcia Programu współpracy Miasta Wałbrzycha z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 rok Gmina Wałbrzych zleciła realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Podejmowane w ten sposób działania, wybór najlepszych ofert i współpraca z organizacjami, mającymi największe doświadczenie w tym zakresie, pozwala osiągnąć najlepsze rezultaty. Wybierając oferty Gmina Wałbrzych kieruje się bogatym doświadczeniem Krajowego Biurads. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii. Sprawdzone pod względem skuteczności

działania powtarzane są co roku, docierają do coraz szerszej grupy dzieci i młodzieży a analizując potrzeby Wałbrzycha, gmina dba o rozszerzanie zakresu i dostępności pomocy dla osób zagrożonych i eksperymentujących z narkotykami.

Zgodnie z Uchwałą nr III/33/18 z dnia 27.12.2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2019 rok ogłoszono 6 otwartych konkursów ofert, na podstawie których wyłoniono 12 realizatorów zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, tj.:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych – realizatorzy:

1) Stowarzyszenie MONAR – dotacja w wysokości 81.160,00 zł – z programu skorzystało 285 osób.

Przyznana kwota dotacji wsparła poniższe działania:

- warsztaty profilaktyczne „Laboratorium wiedzy pozytywnej” w szkołach – profesjonalny program zrealizowany w 4 szkołach podstawowych w Wałbrzychu, oparty na sprawdzonych, naukowych strategiach, który jako odbiorców angażował nie tylko młodzież, ale też rodziców i nauczycieli. Program koncentrował się na budowaniu i wzmacnianiu umiejętności życiowych.
- warsztaty edukacyjno - rozwojowe dla 15 osobowej grupy młodzieży zagrożonej uzależnieniem, podejmującej pierwsze kontakty ze środkami psychoaktywnymi.
- działalność punktu konsultacyjnego czynnego w godzinach od 15:00 do 19:00 czyli w godzinach dostosowanych do potrzeb adresatów, obejmującego konsultacje i porady dla osób podejmujących zachowania ryzykowne i eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, a także opiekę terapeutyczną osób uzależnionych i ich rodzin.

W 2019 roku udzielono porad dla 220 osób.

- dwie grupy: edukacyjną i wsparcia dla rodzin, które dotknął problem uzależnienia od środków psychoaktywnych, gdzie rodziny otrzymują pomoc w uzyskaniu równowagi psychicznej, mogą porozmawiać o swoich problemach z osobami w podobnej sytuacji, zdobyć wiedzę w jaki sposób doprowadzić osobę uzależnioną do leczenia.

W 2019 roku z tej formy wsparcia skorzystało 30 osób.

2) Stowarzyszenie Klub Abstynenta na Palestynie - dotacja w wysokości 13.070,00 zł

Dotacja została przyznana na działalność Punktu informacyjno - konsultacyjnego w Wałbrzychu (Sobięcin), czynnego 2 razy w tygodniu we wtorki i czwartki od 16.00 - 20.00. W 2019 roku z porad w punkcie skorzystało 90 osób.

3) Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej – dotacja w wysokości 11.100,00 zł

Dotacja została przyznana na organizację Festiwalu będącego finałem programu profilaktycznego polegającego na opracowaniu przez uczniów spektakli (2.720 uczestników) o tematyce obejmującej w szczególności profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W festiwalu w Teatrze Dramatycznym przedstawiono 9 spektakli, w których uczestniczyło 68 uczniów, 19 nauczycieli, 44 rodziców, 7 gości i 5 ekspertów.

W trybie pozakonkursowym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w 2019 r. przekazano dotacje dla:

- Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Aniołów Stróżów w wysokości 6.000,00 zł – na „Spotkania profilaktyczne – Rozplącz sieć i wypłynąć na głębie”,

- Spółdzielni Socjalnej „Zielony Zakątek” w wysokości 16.063,92 na działania animacyjne dla dzieci: spektakl „Spokojne Święta” oraz „Akademia świadomego rodzica”.
- 2. Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych z programem profilaktycznym. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne JUNIOR, które otrzymało dotację w wysokości 132.230,00 zł. W zajęciach sportowych wzięło udział 19.892 osoby. W 7 szkołach podstawowych przeprowadzono 91 godzin warsztatów profilaktycznych, w których udział wzięły 622 osoby.
- 3. Obóz socjoterapeutyczny dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – realizatorzy:
 - 1) Związek Harcerstwa Polskiego – na organizację obozu socjoterapeutycznego w Wilczu dla 120 uczestników, podopiecznych MOPS przekazano dotację w wysokości 205.450,00 zł.
 - 2) Parafia pw. Św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu - na organizację wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla 31 dzieci w Poroninie przekazano dotację w kwocie 30.000,00 zł.
- 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie Klub Abstynenta Na Palestynie, które otrzymało w 2019 roku dotację w wysokości 24.400,00 zł.
- 5. Pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu miasta Wałbrzycha – w ramach tego zadania ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert:
 - 1) Prowadzenie trzech placówek wsparcia dziennego – realizatorzy:
 - Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży SALVATOR - w 2019 r. przekazano dotację w wysokości 35.555,00 zł.
Z tej formy wsparcia skorzystało 30 dzieci.
 - TPD - w 2019 r. przekazano dotację w wysokości 37.110,00 zł.
Z tej formy wsparcia skorzystało 15 dzieci.
 - Stowarzyszenie Kalejdoskop - w 2019 r. przekazano dotację w wysokości 35.150,00 zł.
Z tej formy wsparcia skorzystało 15 dzieci.
 - 2) Realizacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych wraz z organizacją wypoczynku letniego i zimowego – realizatorzy:
 - Fundacja Edukacyjna św. W. Garczyńskiej - w 2019 r. otrzymała dotację w wysokości – 64.800,00 zł.
 - Ze świetlicy w trybie ciągłym korzystało 25 dzieci.
 - Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku przez 4 godziny dziennie. Dzieci uczestniczyły w szeregu warsztatów przedmiotowych, sportowych, muzycznych i tanecznych. 25 dzieci uczęszczających na świetlicę pojechało na kolonię letnią do Darłówka, a 10 dzieci na zimowisko do Zakopanego.
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział w Wałbrzychu - w 2019 r otrzymało dotację w wysokości 170.900,00 zł na funkcjonowanie 5 świetlic w dzielnicach Stary Zdrój, Biały Kamień, Sobięcín, Glinik Nowy, Rusinowa.
 - Zajęcia prowadzone były w formie opiekuńczo - wychowawczej. Ze świetlic w trybie ciągłym korzystało 75 dzieci.

2 POMOC SPOŁECZNA

2.1 MAGAZYN ŻYWNOŚCI

W 2019 roku realizatorem zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej, pod nazwą: „*Prowadzenie Magazynu Żywności w 2019 roku na terenie Gminy Wałbrzych, w tym: pozyskiwanie, magazynowania i dystrybucja żywności w ramach Europejskiego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym*”, był Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Wałbrzychu, który został wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert.

Zadanie realizowane było od 06 lutego 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku, kwota dotacji przekazana przez Gminę Wałbrzych na realizację zadania wynosiła 46.972,68 zł.

Magazyn zlokalizowany jest przy ul. Mickiewicza 7 w Wałbrzychu. W ubiegłym roku sprowadził żywność w ilości ok. 400 ton o różnorodnym asortymencie ok. 20 różnych produktów.

Osoby kwalifikujące się do uzyskania pomocy kierowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. W ubiegłym roku wydano żywność dla około 6500 najbardziej potrzebujących mieszkańców Wałbrzycha.

2.2 PROWADZENIE JADŁODAJNI

W 2019 roku zrealizowano zadanie publiczne pod nazwą „Zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobom tego pozbawionym z terenu Miasta Wałbrzycha w okresie od 02.01.2019 r. do 31.12.2019 r. uwzględniające zorganizowanie uroczystych posiłków w formie śniadania wielkanocnego oraz kolacji wigilijnej”. Było to jedno z zadań społecznych wynikających z Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha oraz z rocznego Programu Współpracy Miasta Wałbrzycha z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Zadanie wykonane zostało przez Caritas Diecezji Świdnickiej na podstawie ogłoszonego otwartego konkursu ofert.

Prowadzone były dwie jadłodajnie, przy ul. Pocztowej 10 oraz przy ul. Niepodległości 24 dla 250 mieszkańców korzystających z jednego gorącego posiłku dziennie. Kwota przyznanej dotacji wyniosła 90.192,00 zł. i w całości została wykorzystana.

2.3 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Na zlecenie Gminy Wałbrzych prowadzone są całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze przez dwie Fundacje tj. Fundację Happy Kids oraz Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator.

W roku 2019 wydatkowano z budżetu miasta na ten cel kwotę 2.561.861,25 złotych.

Tabela 3. Wykaz placówek opiekuńczo – wychowawczych, prowadzonych przez fundacje na zlecenie Gminy Wałbrzych.

Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc w placówce
Rodzinny Dom Fundacji Nr 11	ul. Sułkowskiego 29, 58-304 Wałbrzych	Fundacja Happy Kids	8
Rodzinny Dom Fundacji Nr 12	ul. Rodziny Burczykowskich 56, 58-307 Wałbrzych	Fundacja Happy Kids	8
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 1	ul. Wesola 9, 58-306 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 2	ul. Sułkowskiego 43, 58-304 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 3	ul. Miła 37, 58-304 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14
Niepubliczny Dom Dziecka Nr 4	ul. Miła 39, 58-304 Wałbrzych	Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Salvator	14

2.4 DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Wałbrzychu przy ul. Zachodniej 17, zostało zlecone przez Gminę Wałbrzych, podmiotowi wyłonionemu w drodze konkursu ofert tj. Zgromadzeniu Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincja Św. Józefa z siedzibą w Poznaniu.

Celem działalności Domu jest zapewnienie całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności osobom, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy i opieki w miejscu zamieszkania. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających oraz umożliwia korzystanie ze świadczeń przysługujących z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Organizacja, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności zasadę poszanowania wolności, intymności, godności i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

W 2019 roku Gmina przekazała dotację Wojewody Dolnośląskiego w kwocie 147.217,00 zł dla osób, którym decyzja o umieszczeniu w domu Pomocy Społecznej wydana była przed 1 stycznia 2004 roku.

2.5 INNE ZADANIA

2.5.1 ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY W TYM ORGANIZACJA ROBÓT PUBLICZNYCH I PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

2.5.1.1 POWIERZENIE DO REALIZACJI ZADAŃ POWIATOWI WAŁBRZYSKIEMU

Miasto Wałbrzych, wykonujące zadania miasta na prawach powiatu, od 2013 roku powierza Powiatowi Wałbrzyskiemu do prowadzenia zadania wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz.1482 ze zm.).

Zakres zadań określony został w zawartym w dniu 22 kwietnia 2015 r. przez Miasto Wałbrzych i Powiat Wałbrzyski, Porozumieniu Nr UM/BKS/I/9/6/9-B/2015 w sprawie powierzenia przez Miasto Wałbrzych Powiatowi Wałbrzyskiemu realizacji zadań z zakresu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 ze zm.), art. 11, art. 12a, art. 26e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426 ze zm.), rozdziału 6 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472), art. 250, art. 251, art. 252 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2019r., poz. 869 ze zm.).

Zasady finansowania realizacji tych zadań, określa corocznie zawierane Porozumienie pomiędzy Miastem Wałbrzych a Powiatem Wałbrzyskim.

W 2019 roku wysokość dotacji celowej na realizację w/w powierzonych zadań wyniosła 3.381.944,00 zł.

2.5.1.2 ROBOTY PUBLICZNE

Gmina Wałbrzych organizowała w 2019 roku roboty publiczne ze środków Funduszu Pracy.

Limit środków przeznaczony na roboty publiczne określony został w wysokości 255.533,18 zł, z jednoczesnym wskazaniem maksymalnej, miesięcznej kwoty refundacji wynagrodzenia dla jednego zatrudnionego bezrobotnego w kwocie 2.030,00 zł + ZUS. Minimalny wkład własny Gminy Wałbrzych ustalony został w kwocie 220,00 zł/os/m-c oraz pochodne od tej kwoty.

Celem realizacji tej formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych Gmina Wałbrzych jako organizator robót publicznych złożyła 4 wnioski do Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu o skierowanie do zatrudnienia łącznie 22 bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałbrzychu.

2.5.1.3 PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

W 2019 roku Gmina Wałbrzych organizowała prace społecznie użyteczne, które były wykonywane w gminnych jednostkach organizacyjnych, spółkach miejskich oraz organizacjach pozarządowych, m.in. w szkołach, przedszkolach, żłobkach, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, Muzeum Porcelany, Zakładzie Aktywności Zawodowej, Schronisku dla Zwierząt, Miejskim Zakładzie Usług Komunalnych, Środowiskowym Domu Samopomocy, Wałbrzyskim Centrum Sportowo-Rekreacyjnym „Aqua-Zdrój”.

Gminny plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych uwzględnił 41 jednostek, podmiotów, instytucji, na podstawie którego Gmina Wałbrzych otrzymała z Powiatowego Urzędu Pracy środki

w wysokości 55.150 zł. dla osób bezrobotnych na zorganizowanie prac porządkowych, konserwatorskich, ogrodniczych, itp. na terenie Wałbrzycha.

2.5.2 OGÓLNOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY

Kartę Dużej Rodziny przyznaje Prezydent Miasta i wydaje je osobom uprawnionym zamieszkującym na terenie Gminy Wałbrzych. „Karta Dużej Rodziny”, uprawnia do korzystania z szeregu ulg na terenie całej Polski. Jest ona dostępna w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) oraz elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy mieli na utrzymaniu troje dzieci.

Spersonalizowana karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej spełniającej ww. warunki. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci, do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub szkole wyższej, maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

W 2019 r. Prezydent Miasta Wałbrzycha wydał 1267 Kart Dużej Rodziny.

2.5.3 WAŁBRZYSKA KARTA RODZINA 3 PLUS

Program „Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus” został przyjęty na podstawie uchwały Nr LIX/602/14 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 marca 2014 r.

Program realizowany był w 2019 roku przez Gminę Wałbrzych, podległe jednostki organizacyjne, instytucje kultury, a także podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Do programu przystąpiły również podmioty, które swoją działalność prowadzą poza Wałbrzychem. Partnerami programu były:

- Wałbrzyski Ośrodek Kultury, ul. Piotra Wysockiego 29 w Wałbrzychu,
- Muzeum Porcelany, ul. 1-go Maja 9 w Wałbrzychu,
- Zamek Książ, ul. Piastów Śląskich 1, w Wałbrzychu,
- Palmiarnia, ul. Wrocławska 158, w Wałbrzychu,
- Filharmonia Sudecka, ul. Słowackiego 4, w Wałbrzychu,
- Wałbrzyskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne "Aqua-Zdrój", ul. Ratuszowa 6 w Wałbrzychu,
- Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego, Plac Teatralny 1 w Wałbrzychu,
- Teatr Lalki i Aktora, ul. Jana Brzechwy 16 w Wałbrzychu,

- Zarząd Dróg Komunikacji i Utrzymania Miasta, ul. Matejki 1 w Wałbrzychu,
- Żłobki i przedszkola samorządowe dla których gmina Wałbrzych jest organem prowadzącym,
- AVALLO Spółka z o. o. z siedzibą w Jasionce 954, 36-002 Jasionka,
- Przedszkole Niepubliczne "Siódemka", Al. Wyzwolenia 36 w Wałbrzychu,
- "Dąbrowski Auto Serwis", ul. Poniatowskiego 14/1 w Wałbrzychu,
- Sklep Papierniczy Piaskowa Góra pod Filarami, prowadzony przez Firmę "Marzenie 77 i 7 życzeń",
- Sklep Papierniczy, ul. Główna 9 w Wałbrzychu,
- HIPPO Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe z siedzibą w Kielcach, ul. Pawia 7,
- FOTO „STUDIO” M. Pszczółkowski z siedzibą w Wałbrzychu, pl. Magistracki 3a,
- Myah Julia Kreyser z siedzibą w Warszawie, ul. Kasprowicza 90/29,
- AVIVA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Inflancka 4b,
- Haiku Studio Michał Pliszka, z siedzibą w Człuchowie, ul. Jerzego z Dąbrowy 5a,
- Hotel Milena – P.P.H.U. E. i W. Białożył z siedzibą w Milówce, ul. Dworcowa 22, 34-360 Milówka,
- Przedszkole Niepubliczne Nr 2, ul. St. Wyspiańskiego 1, 58-300 Wałbrzych,
- ALFA TOUR sp.j. z siedzibą w Poznaniu, ul. Sczanieckiej 10/1a, 60-216 Poznań,
- BEJBI BUT Centrum Obuwia Dziecięcego, Aleja Wyzwolenia 54, 58-300 Wałbrzych,
- DAMTOX Tomasz Bołoz, ul. Książęca 2/36, 05-135 Wieliszew.

Osobami uprawnionymi do skorzystania z programu są członkowie rodzin mających troje lub więcej dzieci, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, zamieszkających na terenie miasta Wałbrzycha, w których na utrzymaniu rodziców/opiekunów lub rodzica samotnie wychowującego dzieci, pozostaje co najmniej troje dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia bądź w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych – dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności,
- bez ograniczeń wiekowych dla dzieci z rodzin zastępczych i dzieci z rodzinnych domów dziecka, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.), nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą oraz osobę, o której mowa w art. 37 ust. 2 tej ustawy.

Realizacja Programu Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus przyczynił się przede wszystkim do umocnienia, wsparcia funkcji rodzin wielodzietnych, a także zwiększenia szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży wychowujących się w tych rodzinach, przeciwdziałania niekorzystnej sytuacji demograficznej miasta, zachęcenia do integracji i kreatywnego spędzania wolnego czasu w gronie rodzinnym, ułatwienia rodzinom wielodzietnym dostępu do dóbr kultury, instytucji kultury, możliwości korzystania z obiektów i urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

W 2019 roku przyjęto 582 wnioski o wydanie lub przedłużenie Wałbrzyskiej Karty Rodzina 3 Plus oraz wydano osobom uprawnionym 4500 Kart Rodzina 3 Plus.

3 DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych w roku 2019 były zgodne z opracowanym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Miasta Wałbrzycha na lata 2019-2021, zatwierdzonym Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha Nr III/34/18 z dnia 27.12.2018 r. oraz z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha i Dolnośląską Strategią Integracji Społecznej.

Podejmowane działania miały na celu budowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej miasta Wałbrzycha, promocję praw osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz wspieranie wszelkich działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi.

W roku 2019 r. środki finansowe przyznane przez PFRON dla Wałbrzycha na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zostały wydatkowane w kwocie 3.384.474,00 złotych. Szczegółowe wykorzystanie powyższych środków przedstawia tabela.

Tabela 4. Wykorzystanie środków PFRON w 2019 r.

Rodzaj wsparcia	Wartość [zł]	Liczba osób korzystająca z wsparcia
działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej	1.628.640	90
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze	1.019.065	838
dofinansowanie w turnusach rehabilitacyjnych	285.095	284
dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	62.300	1.376
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	243.462	39
zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	72.956	1
udzielenie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej	72.956	1
Razem	3.384.474	2.629

W ramach aktywizacji społecznej, przeciwdziałania dyskryminacji oraz integracji środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną w roku 2019 realizowane zostały następujące programy:

a) Program Wałbrzyskie Integracyjne Zajęcia pn.: „Poznaj Nas”

Celem programu było budowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością intelektualną, przełamywanie barier, stereotypów i uprzedzeń. Zajęcia organizowane były w ramach ferii zimowych i wakacji dla dzieci korzystających z zajęć organizowanych przez placówki wsparcia dziennego. W zajęciach brały udział dzieci w różnym przedziale wiekowym.

W roku 2019 zajęcia odbyły się w dwóch placówkach w Środowiskowym Domu Samopomocy z siedzibą przy ul. Cz. Miłosza 15a. oraz w Warsztacie Terapii Zajęciowej działającym przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu z siedzibą przy ul. Z. Nałkowskiej 4a.

b) Program „Twórczość przełamuje bariery”

Celem programu była promocja twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych. Umożliwienie twórcom nieprofesjonalnym, działającym w różnych środowiskach osób niepełnosprawnych konfrontacji własnych dokonań, poszukiwań artystycznych i literackich. Swoje rękodzieła prezentowały organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Wystawy odbywały się przy okazji organizowanych konferencji, spotkań poświęconych problematyce niepełnosprawności. Miały one na celu dowartościowanie twórców, upowszechnienie dorobku placówki oraz krzewienie wśród społeczności lokalnej wiedzy i świadomości o możliwościach samorealizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.

W roku 2019 na realizację zadania publicznego z art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie została przyznana dotacja z budżetu miasta w wysokości 6.000,00 zł. na organizację ogólnopolskiego konkursu plastyczno - literackiego „Świat bez barier”. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie „Bez barier” działające przy Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Komisji Edukacji Narodowej.

W roku 2019 z budżetu Gminy zostały przeznaczone środki finansowe na wsparcie organizacji wojewódzkiego konkursu recytatorskiego placówek specjalnych i integracyjnych, którego organizatorem była Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 10 z siedzibą przy ul. Ogrodowej 5a w Wałbrzychu. Środki finansowe z budżetu miasta przeznaczono na nagrody dla uczestników konkursu.

c) Program „Animador sportu osób niepełnosprawnych”

Program realizowany był na podstawie decyzji Ministra Sportu i Turystyki przy współpracy ze Szkolnym Związkiem Sportowym „Dolny Śląsk”. W ramach przedsięwzięcia odbyły się zajęcia sportowo – rehabilitacyjne dla dzieci z niepełnosprawnością. Celem programu było rozwijanie aktywności fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz promocja aktywnego i zdrowego trybu życia.

W roku 2019 program realizowany był w trzech wałbrzyskich szkołach:

Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 10, w zajęciach brało udział 10 dzieci,

Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 4, w zajęciach brało udział 11 dzieci,

Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26, w zajęciach brało udział 25 dzieci.

Kwota przekazana z budżetu miasta na sfinansowanie części wynagrodzenia dla animatorów sportu - osób prowadzących zajęcia z dziećmi niepełnosprawnymi wyniosła w 2019 roku 7.200,00 złotych.

d) Program „Dogoterapia”

Program był realizowany w Integracyjnym Przedszkolu Samorządowym Nr 17 z Oddziałami Specjalnymi im. „Jana Brzechwy” przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej. Kwotę 4.500,00 zł. przeznaczono z budżetu miasta na wynagrodzenie dla dogoterapeuty – osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi oraz wyszkolonym i posiadającym certyfikat do pracy z dziećmi psem.

W zajęciach brało udział w pierwszym półroczu 2019 r. 46 dzieci niepełnosprawnych, w drugim półroczu 45 dzieci.

Dogoterapia pomaga w leczeniu zaburzeń i niepełnosprawności psychicznej oraz fizycznej, w tym: mózgowego porażenia dziecięcego, nerwicy, autyzmu, ADHD, Zespołu Downa, niedowładu kończyn różnego pochodzenia, wad postawy, zaburzeń nastroju, zaburzeń lękowych, różnorodnych zaburzeń emocjonalnych, trudności w szkole, problemów z rówieśnikami, rodzicami, zaburzeń mowy i wzroku.

e) Program „Hipoterapia”

Program Hipoterapia realizowany był w 2019 roku w Zakładzie Stado Ogierów Książ w Wałbrzychu - Ośrodku Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Żąbkowickim Sp. z o. o. Programem objęte zostały dzieci z niepełnosprawnością z Publicznego Przedszkola Samorządowego Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi. Zajęcia odbywały się w miesiącach: maj, czerwiec, wrzesień i październik.

Hipoterapia jest bardzo cenną formą rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych. Fizjoterapia na koniu, czyli gimnastyka lecznicza prowadzona przez fizjoterapeutę na koniu poruszającym się stępem (normalnym powolnym krokiem) – ma na celu głównie usprawnienie ruchowe dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym. Ta forma hipoterapii przeznaczona jest przede wszystkim dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

W roku 2019 odbyło się ogółem 240 zajęć z hipoterapii, w zajęciach uczestniczyły dzieci wraz z rodzicami. W sesji wiosennej w miesiącach kwiecień - maj 2019 roku odbyło się 165 zajęć, z których skorzystało 26 dzieci. Natomiast w sesji jesiennej w miesiącach wrzesień - październik 2019 roku odbyło się 75 zajęć, z których skorzystało 14 dzieci.

Miasto Wałbrzych przeznaczyło na realizację programu Hipoterapia w 2019 roku 12.000,00 zł.

f) Program - Rehabilitacja ruchowa

Program był realizowany w Integracyjnym Przedszkolu Samorządowym Nr 17 z Oddziałami Specjalnymi im. „Jana Brzechwy” przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej przez rehabilitantów z Centrum Rehabilitacji i Integracji Sensorycznej dzieci i niemowląt REHA z siedzibą w Wałbrzychu. Kwotę 24.990,00 zł. przeznaczono z budżetu miasta na wynagrodzenie dla rehabilitantów osób posiadających odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.

Z zajęć rehabilitacyjnych w miesiącach od stycznia do czerwca 2019 roku skorzystało 23 dzieci. W drugim półroczu od września do grudnia z rehabilitacji ogółem skorzystało 24 dzieci.

g) Program -integracja sensoryczna

Program był realizowany w roku 2019 w Integracyjnym Przedszkolu Samorządowym Nr 17z Oddziałami Specjalnymi im. „Jana Brzechwy” przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej przez rehabilitantów z Centrum Rehabilitacji i Integracji Sensorycznej dzieci i niemowląt REHA z siedzibą w Wałbrzychu. Kwotę 4.883,00 zł. przeznaczono z budżetu miasta na wynagrodzenie dla rehabilitantów osób posiadających odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.

W miesiącach od stycznia do czerwca 2019 roku odbyło się 238 zajęć rehabilitacyjnych, z których skorzystało 18 dzieci, natomiast w drugim półroczu od września do grudnia odbyło się 55 zajęć, z których skorzystało 15 dzieci.

h) Program Aktywny Samorząd

Gmina Wałbrzych w roku 2019 przystąpiła do realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych programu „Aktywny Samorząd”. Adresatami programu były osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Celem głównym programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program obejmował dwa moduły likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Kwota dofinansowania przyznana Miastu Wałbrzych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wyniosła w 2019 roku 317.055,64 zł.

i) Kampanie społeczne

Program „Transport bez barier”, mający na celu wypracowanie systemu obsługi, który będzie wpływał na wzrost jakości świadczonych usług, które staną się bardziej dostępne dla mieszkańców, przyczyni się do bardziej aktywnego trybu życia osób niepełnosprawnych.

Realizacji tej kampanii przyświecało hasło „Wałbrzych miastem wolnym od barier”.

Kampania Parkingowa, czyli kampania informacyjno - edukacyjna mająca na celu zwrócenie uwagi na problem zajmowania przez kierowców tzw. "kopert" miejsc wyznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych.

Program kampanii miał na celu uświadomienie kierowcom, że wyznaczone miejsca parkingowe stanowią ważny element w życiu codziennym niepełnosprawnych kierowców i znacznie pomagają im w pokonywaniu wielu przeszkód, barier, które dla pełnosprawnego człowieka nie stanowią żadnego problemu.

j) Wsparcie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w roku 2019

W roku 2019 został ogłoszony otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej.

Dotacje zostały przyznane dla sześciu organizacji pozarządowych:

- a. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej. Przyznana kwota dofinansowania to 8.000,00zł na projekt pn. "Wspieranie zajęć ogólnorozwojowych organizowanych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz grup wsparcia dla ich opiekunów".
- b. Wałbrzyskie Stowarzyszenie "Amazonki". Przyznana kwota dofinansowania to 7.200,00 zł. na projekt pn. "Poradnictwo specjalistyczne i społeczne".
- c. Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywizacji Niepełnosprawnych. Przyznana kwota dofinansowania to 3.480,00 zł. na projekt pn. "Wspieranie rozwoju sportu osób niepełnosprawnych".
- d. Dolnośląskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych. Przyznana kwota dofinansowania to 2.775,00 zł na projekt pn. "Wspieranie działań na rzecz integracji i rehabilitacji społecznej".
- e. Polskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu. Przyznana kwota dofinansowania to 4.000,00 zł. na projekt pn. "Wspieranie działań na rzecz integracji i rehabilitacji społecznej".
- f. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział Dolnośląski Koło w Wałbrzychu. Przyznana kwota dofinansowania to 2.600,00 zł. na projekt pn. "Wspieranie działań na rzecz integracji i rehabilitacji społecznej".

W trybie 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zostały przyznane środki finansowe:

- g. Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe. Przyznana kwota dofinansowania 5.000,00 zł.
- h. Dolnośląskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych. Przyznana kwota dofinansowania 3.900,00 zł.
- i. Stowarzyszenie "Bez barier". Przyznana kwota dofinansowania 6.000,00 zł.

W ramach tych projektów udział wzięło 456 osób.

k) Wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej

i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

W roku 2019 na działalność trzech Warsztatów Terapii Zajęciowej z budżetu miasta, została przekazana dotacja w wysokość 186.960,00 zł.

Wsparciem objętych zostało 90 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

I) Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy zgodnie z art. 51 a ustawy o pomocy społecznej jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy z siedzibą w Wałbrzychu przy ul. Cz. Miłosza 15A działa w formie jednostki budżetowej Gminy Wałbrzych. Jest domem dziennego pobytu, działa co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie są prowadzone zajęcia z uczestnikami.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Wałbrzychu w 2019 roku objął wsparciem 40 osób.

W roku 2019 przeznaczono na działalność Środowiskowego Domu Samopomocy środki finansowe w wysokości 916.396,87 złotych w tym: z budżetu Wojewody 799.064,87 złotych, z programu „Za życiem” 39.432,00 złotych, z budżetu miasta 10.000,00 złotych, z rezerwy celowej z budżetu państwa 67.900,00zł.

m) Spotkania poświęcone problematyce niepełnosprawności w 2019 roku

- a. w ramach obchodów Europejskiego Dnia Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych zostały zorganizowane „Drzwi otwarte” w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym z siedzibą przy ul. Nałkowskiej 4a w Wałbrzychu,
- b. obchody Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, część oficjalna odbyła się w dniu 09 grudnia 2018 r. w Ratuszu. W ramach obchodów została zorganizowana wystawa prac w ramach ogólnopolskiego konkursu plastyczno - literackiego „Świat bez Barier”. Spotkanie było okazją do wręczenia podziękowań osobom, które swoją pracą, postawą i zaangażowaniem wspierają wszelkie inicjatywy podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Spotkanie uświetniła prezentacja fragmentów tekstów nagrodzonych prac literackich, które zostały odczytane przez uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26,
- c. w ramach współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Wałbrzychu zorganizowane zostały spotkania informacyjne dla rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowego Domu Samopomocy. Spotkania miały na celu przekazanie istotnych informacji związanych z wejściem w życie ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji,
- d. Urząd Miejski w Wałbrzychu uczestniczył w projekcie pn.: "W pełni sprawni obywatele". Projekt realizowany był przez Fundację Wałbrzych 2000. W ramach współpracy zostały przeprowadzone dwie wizyty studyjne w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu. Ich uczestnikami były osoby z niepełnosprawnościami intelektualnymi wraz z opiekunami (10 osób niepełnosprawnych oraz 10 opiekunów). W trakcie dwóch wizyt studyjnych uczestnicy

poznawali pracę w Biurze Obsługi Klienta, Burze Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych, Biurze Lokalowym. W trakcie wizyt uczestnicy mogli zaobserwować pracę w jednostce, zapoznać się z podstawowymi dokumentami oraz procedurami, a także z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych przy załatwianiu spraw urzędowych,

- e. szkolenie pracowników Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu z zakresu obsługi osób niepełnosprawnych. Pracownicy Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu zajmujący się obsługą klientów zostali zaproszeni na szkolenie z zakresu obsługi osób niepełnosprawnych. Szkolenie przeprowadziła Fundacja Szansa dla Niewidomych z siedzibą we Wrocławiu w ramach realizowanego projektu pn.: "Świat dotyku i dźwięku bez tajemnic - zwiększenie kompetencji i umiejętności otoczenia osób niepełnosprawnych". Szkolenie odbyło się 10.09.2019 roku w siedzibie Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. W szkoleniu udział wzięło 16 pracowników z różnych biur zajmujących się obsługą mieszkańców naszego miasta. Celem szkolenia było zwiększenie jakości obsługi osób z niepełnosprawnościami. Pracownicy dowiedzieli się w jaki sposób dostosować obiekt do potrzeb osób niewidomych i niedowidzących. Zaprezentowano rozwiązania tj. tabliczki brailowskie, plany wypukłe i terminale informacyjne z powiększoną i kontrastową grafiką, nakładki na poręcze, oznaczenia poziome (ścieżki naprowadzające, pola uwagi). Szkolenie obejmowało także zasady savoir – vivre w kontakcie z osobami z różnymi dysfunkcjami. Podczas szkolenia przekazano uczestnikom praktyczną wiedzę jak poprawnie komunikować się i pomagać osobom z różnymi niepełnosprawnościami oraz w jaki sposób reagować w sytuacjach niestandardowych.

n) Podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych

W ramach podejmowanych działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych w Wałbrzychu realizowany był program „Wałbrzych miastem wolnym od barier”.

Do urzędów, instytucji kultury, placówek handlowych i usługowych wysłane zostały pisma informujące o konieczności dostosowania obiektów do potrzeb osób szczególnie z niepełnosprawnością ruchową. Program ma na celu tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz stosowanie zasad uniwersalnego projektowania.

Zadanie likwidacja barier architektonicznych jako jeden z kluczowych problemów społecznych zostało wpisane do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Wałbrzycha do 2020 roku.

W roku 2019 została przygotowana analiza dostępności budynków użyteczności publicznej w Wałbrzychu.

o) Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Od 2016 roku działa utworzony przez Gminę Wałbrzych Zakład Aktywności Zawodowej „Victoria” z siedzibą przy ul 1-go Maja 112. Zakład zatrudnia 64 osoby z niepełnosprawnością znaczną i umiarkowaną, personel liczy 21 osób. Zakład posiada status Zakładu Aktywności Zawodowej od 15 lipca 2016 roku.

Samorząd Województwa Dolnośląskiego w roku 2019 udzielił ze środków PFRON dofinansowanie na prowadzenie działalności przez ZAZ na kwotę 1.456.000,00 złotych, ponadto Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego przekazał dotację w wysokości 172.800,00 zł. na współfinansowanie kosztów działalności zakładu.

Środki przekazane w roku 2019 z budżetu miasta Wałbrzycha na pokrycie kosztów działalności ZAZ wyniosły 309.980,00 zł.

W 2017 roku została podpisana umowa na realizację projektu „Teraz My! Czas na zmiany”. Projekt realizowany był przez trzy lata. Całkowita wartość projektu wynosi 743.451,35 zł.

Celem projektu jest dodatkowe wsparcie osób z niepełnosprawnościami zatrudnionymi w ZAZ Victoria, w procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zwiększenie ich szans na zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W roku 2019 na realizację projektu „Teraz My! Czas na zmiany” wykorzystano dotację w wysokości 248.222,14 złotych.

Wszystkie podejmowane działania, na rzecz osób niepełnosprawnych w roku 2019, wpływały na budowanie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym, były zgodne z przyjętym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, którego głównym celem jest „Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym poprzez wyrównywanie ich szans, w korzystaniu z praw i obowiązków jakie przysługują wszystkim obywatelom”.

4 DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW

Wg danych Urzędu Statystycznego (stan na 30.06.2019 r.) ludność Wałbrzycha stanowi 3,86% województwa dolnośląskiego, na 100 kobiet w województwie przypada 93 mężczyzn, na 100 kobiet w Wałbrzychu przypada 89 mężczyzn. W Wałbrzychu ludność w wieku 60 i więcej lat przekroczyła 31% osób.

Działalność edukacyjną skierowaną do seniorów prowadzą trzy Uniwersytety Trzeciego Wieku (UTW):

1. Sudecki Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Wałbrzyskim Towarzystwie Oświatowym,
2. Wałbrzyski Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu,
3. Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu.

Poza UTW działalność edukacyjną prowadzą organizacje pozarządowe m. in. Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe, Stowarzyszenie Radość Życia, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Wałbrzychu, Stowarzyszenie „Amazonki”, Polskie Towarzystwo Opieki Paliatywnej Oddział w Wałbrzychu, Federacja Konsumentów Oddział w Wałbrzychu, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Ziemi Wałbrzyskiej, Stowarzyszenie Współpracy Polska - Wschód Zarząd Rejonowy, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Chrystiana” Oddział Terenowy w Wałbrzychu, Fundacja Wspierania Seniorów MELA im. Melanii Dobiega, oraz wiele innych organizacji społecznych.

Na terenie miasta Wałbrzycha działa Wałbrzyska Rada Seniorów, w skład której wchodzi 15 przedstawicieli, wybranych zgodnie ze Statutem uchwalonym przez Radę Miejską Wałbrzycha. Jest to już III Kadencja Rady. Skład osobowy Wałbrzyskiej Rady Seniorów stanowi:

1. pięciu przedstawicieli prezydenta
2. pięciu przedstawicieli Rady Miejskiej
3. pięciu przedstawicieli seniorów oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, a w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku, działających na terenie Wałbrzycha.

Wałbrzyska Rada Seniorów jest organem społecznym, posiadającym charakter konsultacyjno-doradczy. Zgodnie z przyjętym statutem Rada Seniorów podejmowała tematy dotyczące osób starszych, a także interesowała się sprawami funkcjonowania i rozwoju miasta, m.in profilaktyką i promocją zdrowia, zapobieganiem wykluczeniu społecznemu seniorów, integracją i wspieraniem aktywności osób starszych,

twórczym wykorzystywaniem potencjału osób starszych, zapewnieniem dostępu do edukacji i kultury, opieką geriatryczną, rozbudową cmentarzy komunalnych, organizacją Wałbrzyskich Senioraliów, obchodami Światowego Dnia Seniora, ustanowieniem Święta Wałbrzycha, budową mieszkań komunalnych dla seniorów, miejscami przyjaznymi seniorom, budżetem obywatelskim, opieką paliatywną, umieszczeniem osób starszych, samotnych w domach pomocy społecznej, inwestycjami miejskimi. Oddelegowani członkowie Rady Seniorów zasiadają w komisji mieszkaniowej oraz w komisji rozpatrującej wnioski złożone w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Obywatelskiego.

Od dwóch lat prowadzona jest przez Gminę Wałbrzych oraz Wałbrzyską Radę Seniorów kampania informacyjno - edukacyjna, pn. „Udar”. Podczas kampanii zaprezentowano objawy typowe dla udaru mózgu. Zamieszczono plakaty City Light na przystankach autobusowych we wszystkich dzielnicach miasta.

Ponadto w listopadzie 2019 r. z inicjatywy Prezydenta Miasta Wałbrzycha odbyła się w siedzibie Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia „Biała Sobota”, podczas której mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnych konsultacji i porad lekarzy specjalistów, nt. raka piersi, raka jelita grubego, raka płuc, raka szyjki macicy, raka prostaty.

Mieszkańcy Wałbrzycha aktywnie uczestniczyli w Klubach Seniora:

- 1) Klub Seniora, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dział Profilaktyki, Centrum Aktywności Lokalnej, ul. Mickiewicza 26, 58-300 Wałbrzych,
- 2) Klub Seniora, Dzienny Dom Pomocy, ul. Kasztelańska 7, 58-316 Wałbrzych,
- 3) Klub Seniora „Złota Jesień”, ul. Wysockiego 29, 58-304 Wałbrzych,
- 4) Klub Seniora „Retro” ul. Broniewskiego 65a, 58-309 Wałbrzych, prowadzone przez Wałbrzyski Ośrodek Kultury, ul. Wysockiego 29, 58-304 Wałbrzych,
- 5) Koło Śródmieście, ul. Chrobrego 1, 58-300 Wałbrzych,
- 6) Klub „Familia”, ul. Armii Krajowej 40, 58-302 Wałbrzych, prowadzony przez Związek Rencistów, Emerytów i Inwalidów, Zarząd Okręgowy, ul. Armii Krajowej 40, 58-302 Wałbrzych,
- 7) Klub Seniora, ul. Grota Roweckiego 3, prowadzony przez Stowarzyszenie „Radość Życia”, ul. Aleja Podwale 1, 58-316 Wałbrzych.

Od 21 stycznia 2019 r. na podstawie podpisanego Porozumienia pomiędzy Gminą Wałbrzych a Stowarzyszeniem MANCO z siedzibą w Krakowie w sprawie Ogólnopolskiej Karty Seniora, bezpłatnie wydawane są dla wałbrzyszan i wałbrzyszanek Karty Seniora.

Każdy Senior powyżej 60 roku życia, posiadający Kartę może korzystać z ulg na terenie Wałbrzycha oraz całego kraju.

Do porozumienia przystąpiły wałbrzyskie instytucje kultury, centrum sportowo-rekreacyjne, właściciele sklepów medycznych, korporacja Taxi Mercedes.

W 2019 roku Urząd Miejski wydał 2011 Kart Seniora.

Przywileje dla osób starszych 60+ na terenie całego kraju są na bieżąco publikowane na stronie www.glosseniora.pl

Działalność edukacyjną, turystyczno - krajoznawczą, taneczno - rozrywkową, integracyjną, artystyczną, sportową prowadzą organizacje pozarządowe. Stanowią one filar budowania społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.

Do organizacji pozarządowych, które prowadzą działalność na rzecz osób starszych należy zaliczyć: Stowarzyszenie „Radość Życia”, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Wałbrzychu, Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe, Stowarzyszenie „Amazonki”, Towarzystwo Opieki Paliatywnej, Regionalne Stowarzyszenie Osób z Choro­bą Parkinsona, Stowarzyszenie Górnicza Pamięć, Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość Stowarzyszenie Społeczno - Kombatanckie, Stowarzyszenie Polska - Wschód Zarząd Rejonowy, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów PRG, Związek Sybiraków Oddział w Wałbrzychu, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło Piaskowa Góra i Koło Śródmieście, Związek Inwalidów Wojennych RP Oddział w Wałbrzychu, Stowarzyszenie Francuzów i Repatriantów z Francji na Dolnym Śląsku, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej – Koło w Wałbrzychu, Stowarzyszenie Gwarków KWK "Victoria" i Kopalń Wałbrzyskich, Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Chrystiana" Oddział Terenowy w Wałbrzychu, Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość Stowarzyszenie Społeczno-Kombatanckie Koło Powiatu Grodzkiego i Ziemskiego Wałbrzych, Stowarzyszenie Gwarkowie Thoreza, Związek Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego Zarząd Oddziału Miejskiego w Wałbrzychu im. Wojsk Ochrony Pogranicza i wiele innych.

Od kilku lat Dolnośląskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wałbrzychu realizuje zadania na rzecz integracji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w których biorą udział osoby z niepełnosprawnościami w wieku senioralnym, m.in: w 2019 r. udział w koncercie Muzyki Filmowej w Hali Stulecia we Wrocławiu.

Kolejną organizacją działającą na rzecz osób z niepełnosprawnością jest Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe z siedzibą w Wałbrzychu, które swym zasięgiem obejmuje również osoby z niepełnosprawnościami w wieku senioralnym z Sudeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Stowarzyszenie organizuje wycieczki, zajęcia brydżowe z instruktorem, zajęcia dyskusyjnego klubu politycznego, trening pamięci i wsparcie psychologiczne, zajęcia ruchowe na basenie, zajęcia artystyczne, występy dla słuchaczy Sudeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wałbrzychu oraz wspólną Wigilię. Podobne zajęcia edukacyjne, kulturalne dla słuchaczy prowadzą dwa pozostałe Uniwersytety Trzeciego Wieku.

Pikniki Organizacji Pozarządowych oraz Wałbrzyskie Senioralia – Plenerowa Akademia Seniora, organizowane przez stowarzyszenia na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń lokalnych. Ich głównym celem jest zintegrowanie środowiska lokalnego działającego w sektorze społecznym. Organizatorem Pikników jest Wałbrzyskie Towarzystwo Oświatowe, Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz wiele innych organizacji społecznych.

W 2019 r. odbyły się już VI Wałbrzyskie Senioralia – Plenerowa Akademia Seniora, zorganizowane przez Stowarzyszenie "Radość Życia" oraz innych współorganizatorów, którzy chętnie włączyli się w realizację przedsięwzięcia na rzecz osób starszych. Seniorzy bardzo chętnie i z dużym zaangażowaniem licznie wzięli udział w blokach tematycznych: Bezpieczny Senior, Festiwal Pasji i Kreatywności, Olimpiadzie Sportowej, Obchodach Światowego Dnia Seniora, Kampanii Ogólnopolskiej Karty Seniora, kampanii wprowadzającej projekt HALLO aktywni 60+.

5 BEZPŁATNA POMOC PRAWNA

Nieodpłatna pomoc prawna, zgodnie z przepisami, świadczona jest osobiście przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach, przez aplikanta adwokackiego lub radcowskiego.

W punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe porad mogą udzielać także doradcy podatkowi – w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz absolwenci wyższych studiów prawniczych (posiadający co najmniej trzyletnie doświadczenie).

W Wałbrzychu w 2019 roku funkcjonowało pięć punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego:

Tabela 5. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego

	Dni i Godziny	Lokalizacja punktu
Nieodpłatna pomoc prawna prowadzona przez radców prawnych i adwokatów wskazanych przez Radę Okręgową Izby Radców Prawnych i Okręgową Radę Adwokacką	od poniedziałku do piątku 11:30-15:30	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej ul. Limanowskiego 9, 58-300 Wałbrzych - parter (adwokat) tel. 74/666-63-99
	od poniedziałku do piątku 9:00-13:00	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej ul. Kopernika 2, 58-300 Wałbrzych pok. 16 (radca prawny) tel. 74/665-52-53
Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie prowadzone przez organizację pozarządową wyłonioną w drodze otwartego konkursu ofert – Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo - Szkoleniowe w Jedlinie-Zdroju	od poniedziałku do piątku 7:30-11:30	Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego ul. Limanowskiego 9, 58-300 Wałbrzych -parter (radca prawny/adwokat) tel. 74/666-63-99
	poniedziałek 13:00-18:00 od wtorku do piątku 13:00-17:00	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej ul. Kopernika 2, 58-300 Wałbrzych, pok. 16 (adwokat/ radca prawny) tel. 74/665-52-53
	poniedziałek 12:00-17:00 od wtorku do piątku 12:00-16:00	Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego ul. Hirszfelda 4, 58-309 Wałbrzych tel. 74/666-10-21 - parter (adwokat/ radca prawny)

W 2019 r. z nieodpłatnych porad prawnych w Wałbrzychu skorzystało 1651 osób. Udzielono 1259 porad prawnych i 392 porad obywatelskich.

Najwięcej porad udzielono z zakresu prawa cywilnego oraz z zakresu prawa rodzinnego.

Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo - Szkoleniowe zrealizowało również zadania z zakresu edukacji prawnej, na które w 2019 r. została przeznaczona kwota 9.900,00 zł. Stowarzyszenie przeprowadziło 15 spotkań - wykładów dla młodzieży i osób starszych. Tematyka dostosowana była do potrzeb grup odbiorców.

Dla osób niepełnosprawnych zorganizowano wykład w Zakładzie Aktywności Zawodowej.

W ramach „Senioraliów” seniorzy mieli możliwość bezpośrednich rozmów z prawnikiem. Przygotowano i wydrukowano 1500 sztuk książeczek edukacyjnych, zawierających najbardziej istotnie zagadnienia z zakresu prawa. Organizacja stworzyła i prowadziła stronę internetową poświęconą punktom nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, na której zamieszczała co miesiąc artykuły poruszające zagadnienia z jakimi najczęściej zgłaszają się mieszkańcy Wałbrzycha do punktów porad (www.pomocprawna-walbrzych.pl).

Na realizację zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w roku 2019 wykorzystano kwotę 327.484,14 zł.

6 POZOSTAŁE ZADANIA

6.1 REPATRIACJA I KARTA POLAKA

Gmina Wałbrzych od lat włącza się w proces repatriacji Polaków, którzy nie z własnej woli, lecz na skutek deportacji, zesłań i innych prześladowań narodowościowych lub politycznych pozostali na Wschodzie.

W dniu 29 sierpnia 2019 roku Rada Miejska Wałbrzycha podjęła Uchwałę Nr XV/139/19 w sprawie zaproszenia rodziny z Uzbekistanu do osiedlenia się w Wałbrzychu.

Zaproszonej rodzinie Gmina Wałbrzych zapewniła wyremontowane i wyposażone we wszystkie niezbędne urządzenia techniczne i sanitarne mieszkanie. Repatrianci (małżeństwo z małoletnim synem) przyjechali do Wałbrzycha w dniu 21 listopada 2019 r. Rodzina otrzymała pomoc socjalną w zakresie świadczeń pomocy społecznej oraz wszelką niezbędną pomoc w załatwieniu formalności urzędowych.

Gmina Wałbrzych w 2019 roku wypłaciła świadczenia pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka. Na wnioski gminy skierowane do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewoda Dolnośląski przyznał środki w łącznej wysokości 22.650 zł.

Zapomogę w wysokości po 6.600 zł otrzymały dwie osoby zamieszkujące Gminę Wałbrzych. Środki w wysokości 9.450 zł otrzymała również czteroosobowa rodzina. Pomoc finansowa była przeznaczona na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania oraz miała ułatwić bieżące utrzymanie się osobom w pierwszych miesiącach po osiedleniu się w Polsce.

6.2 ORGANIZACJA WIGILII MIEJSKIEJ

W 2019 roku zrealizowano kolejne spotkanie wigilijne Prezydenta Miasta Wałbrzycha z mieszkańcami Wałbrzycha. Uroczystość odbyła się 19 grudnia 2019 r. na wałbrzyskim Rynku. Przy świątecznych stołach wspólnie biesiadowali zaproszeni wałbrzyszczanie. Serwowano tradycyjne dania świąteczne, słodycze, owoce. Uroczystość wsparli liczni sponsorzy tj.: restauracje, piekarnie, cukiernie, hurtownie i sklepy oraz partnerzy, dzięki którym koszty poniesione przez Gminę Wałbrzych w 2019 roku wyniosły tylko 7.109,19 zł.

6.3 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W marcu 2019 r. przeprowadzono Kampanię 1% podatku dla wałbrzyszan, która stworzyła 45 uprawnionym organizacjom pozarządowym posiadającym status Organizacji Pożytku Publicznego możliwość ubiegania się o 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2018. Tak jak co roku ponad 80 organizacji sektora pozarządowego zrealizowało zlecone w drodze otwartych konkursów ofert zadania publiczne w sferze:

ochrony zdrowia, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, pomocy osobom niepełnosprawnym, kultury, kultury fizycznej, sportu, turystyki, rewitalizacji oraz udzielania bezpłatnych porad prawnych.

Udział Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w realizacji zadań publicznych miasta z zakresu zaspokajania zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej był jednym z ważniejszych elementów planowania polityki rozwoju miasta i realizacji celów wynikających ze strategii, i programów przyjętych przez radnych miasta Wałbrzycha.

Na koniec grudnia 2019 r. odnotowano następujący stan w prowadzonej ewidencji następujących organizacji i fundacji:

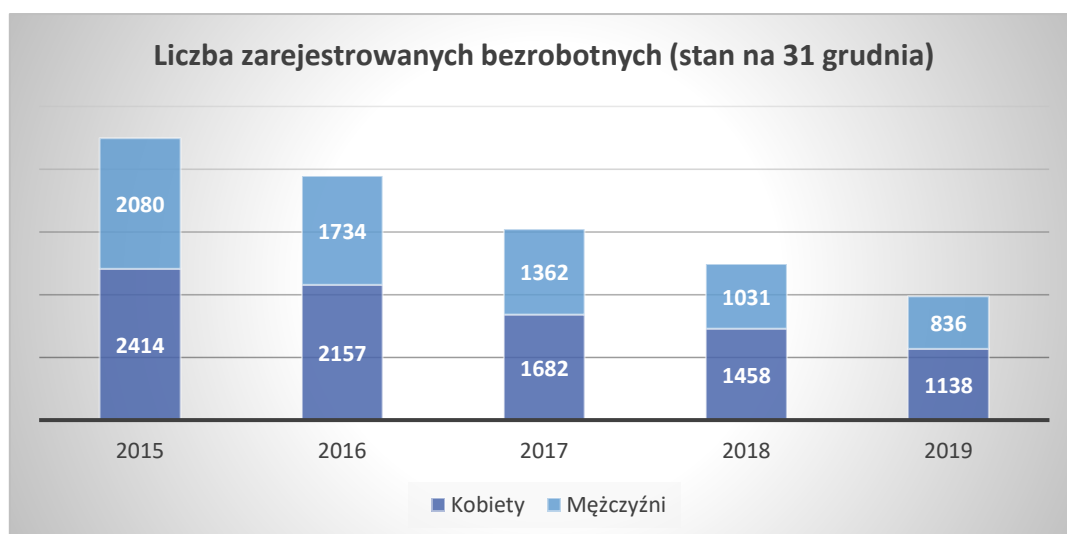
- stowarzyszenia zwykłe – 16,
- stowarzyszenia kultury fizycznej nieprowadzące działalności gospodarczej – 31,
- uczniowskie kluby sportowe – 26,
- stowarzyszenia kultury fizycznej wpisane do KRS – 39,
- stowarzyszenia pozostałe wpisane do KRS – 195,
- terenowe jednostki stowarzyszeń – 75,
- fundacje – 92.

7 PODSTAWOWE INFORMACJE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE RYNKU PRACY

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wskaźnik stopy bezrobocia wyniósł dla:

- Polski 5,2%
- województwa dolnośląskiego 4,6%
- miasta Wałbrzycha 4,7%
- powiatu wałbrzyskiego 12,3%

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Wałbrzychu od kilku lat maleje, zarówno w populacji kobiet jak i mężczyzn. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 56%.

Na koniec 2019 roku w Wałbrzychu zarejestrowanych było łącznie 1.974 bezrobotnych (w tym 1.138 kobiet, co stanowi 57,6% ogółu bezrobotnych). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych było 225 osób niepełnosprawnych.

Prawo do zasiłku posiadało 359 osób, co stanowiło tylko 18,2% ogółu bezrobotnych.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w Wałbrzychu dominują osoby w wieku 25 – 44 lat, stanowią one 53,85% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 6. Struktura bezrobotnych według wieku (stan na 31.12.2019 r.).

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Razem
18 - 24 lat	134	33	167
25 - 34 lat	377	137	514
35 - 44 lat	332	217	549
45 - 54 lat	197	158	355
55 - 59 lat	98	134	232
60 lat i więcej	0	157	157
Razem	1.138	836	1.974

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w Wałbrzychu dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, stanowią one 34,45% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 7. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia (stan na 31.12.2019 r.).

Wykształcenie	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Wyższe	145	84	229
Policealne i średnie zawodowe	251	129	380
Średnie ogólnokształcące	139	54	193
Zasadnicze zawodowe	205	287	492
Gimnazjalne i poniżej	398	282	680
Razem	1.138	836	1.974